

Generalitat
de Catalunya

FGC

Ferrocarrils
de la Generalitat
de Catalunya

Joan Carles Salmerón i Fernández

UNA ESTACIÓ DE MUNTANYA CAPDAVANTERA

El nou telecabin Cadí-Moixeró de La Molina

Núm.:

7

El nou telecabina Cadí-Moixeró de La Molina

ÍNDEX

PRÒLEG	pàg. 4
L'ARRIBADA DE L'ESQUÍ A LA MOLINA	pàg. 6
FGC, UN NOU ESTIL DE GESTIÓ	pàg. 8
LA TOSA, EL PRIMER TELECABINA DE CATALUNYA	pàg. 10
ALP 2.500 I EL TELECABINA DE LA MOLINA	pàg. 12
EL NOU TELECABINA CADÍ-MOIXERÓ	pàg. 14
LA MOLINA, UNA ESTACIÓ DE MUNTANYA SOSTENIBLE	pàg. 20
PRESENT I FUTUR DE LA MOLINA	pàg. 22

CRÈDITS

Primera edició (2019)
© de l'edició: Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (2019)

Text: Joan Carles Salmerón i Fernández

Redacció: Alba López Pérez

Fotografies:
Arxiu fotogràfic històric d'FGC
Terminus Centre d'Estudis del Transport

Coordinació:
Núria Codina

Disseny col·lecció:
ESSA Estructura de Comunicació, SL

Maquetació:
ESSA Estructura de Comunicació, SL

Imprès:
Norprint

Reservats tots els drets. Aquesta publicació no pot ser reproduïda, ni en part, ni en tot, ni enregistrada en, o tramesa per, un sistema de recuperació d'informació, per cap mitjà ni per cap forma, sigui mecànic, electrònic, fotoquímic, electroòptic, magnètic, per fotocòpia, o qualsevol altre, sense el permís previ i per escrit de l'editor.

Pròleg

EL NOU TELECABINA: UNA OPORTUNITAT ÚNICA

Ferrocarrils de la Generalitat ha estat sempre una empresa amb un esperit innovador, modernitzador, avançat al seu temps. Una vegada més esdevé motor del territori on viu i conviu amb la seva gent.

Hem de felicitar-nos perquè el nou telecabina de La Molina suposarà una oportunitat única per renovar aquesta manera de fer, aquest caràcter esperonador del territori i del país. Amb la nova oferta lúdica i esportiva, qui visiti el Niu de l'Àliga podrà reconnectar-se amb la història, saber-se al mateix lloc que els pioners de l'esquí i la muntanya del país, tal com explica aquest llibre.

Ascendir fins aquí amb el nou telecabina omple d'emoció, és una experiència d'allò més recomanable. Veure el Pedraforca, Montserrat, La Mola, el Montseny, el Puigmal i el Carlit. Gaudir de les nostres muntanyes, de la nostra natura, sigui estiu o sigui hivern. Passejar o fer esport. La proposta d'activitats s'amplia i diversifica, La Molina i la veïna Masella seran encara més atractives a ulls dels visitants i els que hi viuen.

El Niu de l'Àliga està des d'ara més a prop. La tecnologia, un cop més, ens brinda l'oportunitat de gaudir de la natura de forma respectuosa, vivint-la intensament, però sent conscients també de la seva fragilitat. L'emergència climàtica ens obliga a ser encara més curosos amb l'entorn i la biodiversitat, una realitat que Ferrocarrils de la Generalitat té ben present en el seu dia a dia.

Enhorabona, doncs, a totes les persones que visiten La Molina i a les que ho faran per conèixer i provar aquest nou telecadira, que ajudarà en aquest camí sempre ascendent cap a l'excel·lència de les nostres estacions de muntanya i esquí.

Damià Calvet i Valera
Conseller de Territori i Sostenibilitat

LA MOLINA: NATURA, PAISATGE, SALUT, ESPORT I TECNOLOGIA

El 28 de febrer de 1943, a un indret anomenat Fontcanaleta, es va posar en servei el primer remuntador de la Península Ibèrica. Aquest fet també va representar l'inici d'una aventura que va agafar volada fins a culminar amb la creació de la primera estació d'esquí: La Molina. Vuit dècades després, amb aquesta publicació que teniu a les mans, recuperem l'esperit innovador d'aquells pioners i inaugurem una nova etapa de modernització de l'estació d'esquí amb l'obertura del nou telecadira Cadí-Moixeró, que ens condueix fins al punt més alt de la muntanya. Un telecabina que s'enfila com a porta d'entrada del Parc Natural que li dona el nom. Un telecabina que fa de La Molina + Masella, la nostra estació veïna, un dels 100 dominis esquiables més grans del món.

La creació d'FGC ara fa 40 anys no va suposar només l'arribada d'una gran xarxa ferroviària a Catalunya, sinó també un revulsiu per al territori, que pocs anys després s'estendria per les comarques pirinenques amb la integració de les estacions d'esquí. Els nous ginys mecànics que hem posat aquest any en servei simbolitzen la valorització de totes aquestes dècades d'innovació i modernització constant.

El llibre que publiquem és una obra d'investigació històrica i tècnica excel·lent, un exhaustiu treball de recerca i documentació històrica, on l'autor, en Joan Carles Salmerón, posa en valor els coneixements i experiències que l'estació d'esquí de La Molina ha deixat en la memòria col·lectiva de bona part de la societat catalana.

Avui La Molina forma part de FGC, com un actiu al servei del territori. El bagatge que ens ha restat d'aquells primers esquiadors i emprenedors que van començar arribar a La Molina, amb unes idees capdavanteres d'innovació i modernitat que es perpetuen en el temps, ens permet avui afrontar els reptes de futur i que, any rere any, entomem.

Ricard Font i Hereu
President de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya

El telesquí de Font Canaleta va suposar l'obertura de la primera estació d'esquí de la Península Ibèrica. Arxiu FGC (1943).

Els anys cinquanta l'afluència de nous esquiadors va impulsar la construcció de nous telecadires. Arxiu FGC (c1950).

Els nous telecadires, que comunicaven amb l'estació de tren, van fer créixer l'estació d'esquí. Arxiu FGC (c1950).

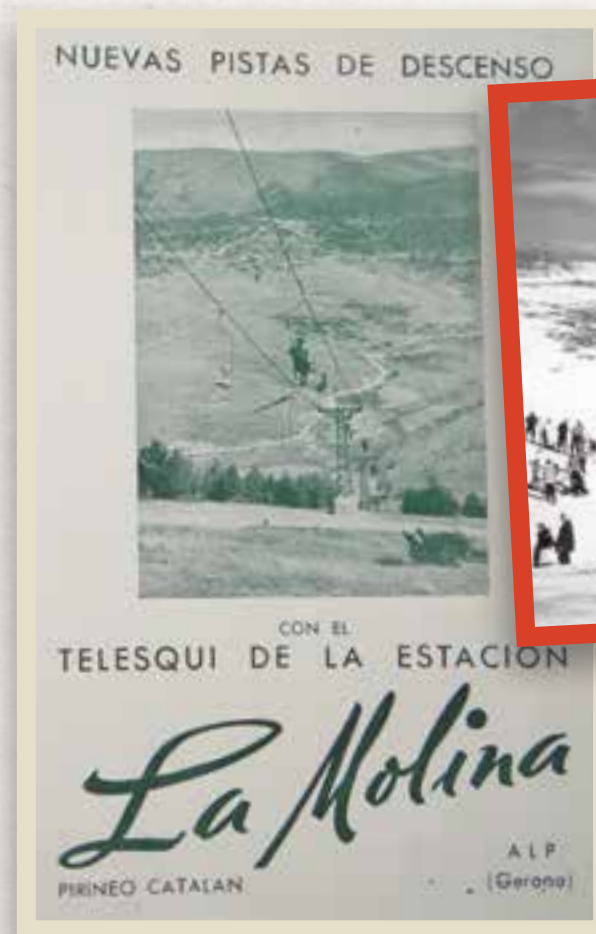

L'ARRIBADA DE L'ESQUÍ A LA MOLINA

La Molina va ser un dels primers enclavaments de la península Ibèrica escollits per a la pràctica de l'esquí. Els primers esquiadors van arribar-hi a principi del segle XX, quan aquest esport va començar a fer-se popular entre les classes benestants de Catalunya. Durant dècades, els joves esportistes van haver de fer un gran esforç físic per pujar a peu per les pistes; tanmateix, el 28 de febrer de 1943 es va produir el gran canvi de paradigma: la inauguració de la primera instal·lació que possibilitava als esquiadors ascendir a les pistes mecànicament, un telesquí que mitjançant un cable accionat per un motor elèctric remuntava els esquiadors al capdamunt de les pistes de Fontcanaleta. D'aquesta manera va néixer a la península Ibèrica el concepte d'estació d'esquí. L'arribada imparabla de nous esquiadors va motivar que l'any 1945 es fundés l'empresa Telesquís Pirenaicos SA (TEPSA), encarregada de la projecció de moltes de les noves instal·lacions i de la gestió del telesquí de Fontcanaleta.

Durant la dècada dels cinquanta la millora de les comunicacions per carretera i la popularització de l'automòbil entre la societat catalana van motivar l'arribada de més esquiadors i el creixement continu de l'estació. Així, abans d'iniciar-se la dècada dels seixanta, l'estació de La Molina ja disposava d'un conjunt d'instal·lacions format per tres telecadires, quatre telesquís i un telecabina que arribaven fins a les diferents zones i permetien esquiar per nombroses pistes.

Publicitat de l'empresa TEPSA durant la dècada dels cinquanta. Arxiu Salmerón.

Construcció de l'estació intermèdia del telecabina de la Tosa. Arxiu Salmerón (1960).

Les noves generacions sempre han estat un actiu important en les activitats d'esquí a La Molina. Arxiu FGC (1970).

Durant la dècada dels vuitanta es van construir nous telecadires de quatre places. Arxiu FGC (1990).

FGC UN NOU ESTIL DE GESTIÓ

L'any 1978 els dominis esquiables de TEPSA i Rigat SA, segona empresa gestora de les instal·lacions de l'estació, van unificar-se en la nova companyia Nueva Molina SA, amb la qual es va instaurar un nou estil de gestió a l'estació. Però el veritable canvi per a La Molina va arribar als anys vuitanta, amb l'entrada de l'Administració pública en la gestió de l'estació.

En primer lloc, l'any 1983, la recentment reinstaurada Generalitat de Catalunya va adquirir els actius de l'estació mitjançant la participació a l'empresa Ferrocarrils de Muntanya a Grans Pendent SA (que també gestionava Vall de Núria). Posteriorment, a partir de l'any 1986, La Molina va ser directament gestionada per la nova empresa pública Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC), que aviat va dur a terme grans inversions, com la construcció de la primera planta de producció de neu artificial i la inauguració del telecadira Cap de Comella, el primer de quatre places de l'Estat espanyol. A més, a partir de l'any 2000 es va ampliar l'oferta d'activitats complementàries d'estiu i d'hivern, com el lleure al voltant del nou llac o el circuit de trineus de gossos o de raquetes de neu.

Cada actuació s'ha portat a terme en consonància amb la conservació i el respecte pel medi natural, motiu pel qual l'any 2002 La Molina va aconseguir el reconeixement de la Q de Qualitat Turística i, un any després, el 2003, el certificat ISO 14001 de gestió mediambiental.

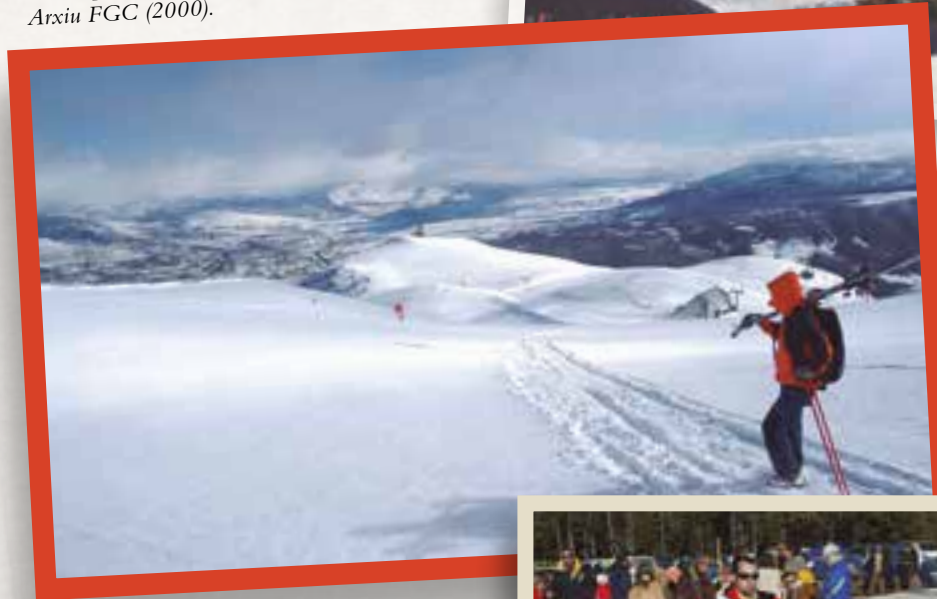

La modernització de l'estació va incloure la compra de màquines trepitjaneu. Arxiu FGC (1999).

La Molina ha estat seu d'importantes competicions i activitats turístiques. Arxiu FGC (2000).

Visió panoràmica de la Cerdanya des del cim de la Tosa. Arxiu FGC (2000).

L'estació d'esquí de La Molina es troba adaptada per a persones amb mobilitat reduïda. Arxiu FGC (2004).

Primer telecabina fins al Puig d'Alp.
Arxiu FGC (1960).

LA TOSA, EL PRIMER TELECABINA DE CATALUNYA

Des de l'origen de l'estació, la Tosa, el cim més elevat de La Molina amb 2.537 m d'alçada, va ser un dels punts de referència per als esquiadors. La seva integració dins del domini esquiable va arribar a partir de l'any 1954 quan van començar a funcionar les primeres instal·lacions que permetien ascendir-hi mecànicament. El 4 de març de 1955 va ser inaugurat el primer tram del nou telecabina que, salvant un desnivell de 520 m, arribava fins al puig d'Alp, situat a 2.260 m d'altitud, encara que ja feia uns mesos que funcionava. Aquest va ser el primer telecabina construït a Catalunya. Poc després, el desembre del mateix any, va posar-se en servei un telesquí que ascendia des de l'estació superior del telecabina fins a les proximitats

de la Tosa. Per la seva banda, el perllongament del telecabina va ser inaugurat el 10 de desembre de 1966 juntament amb el refugi restaurant anomenat El Niu de l'Àliga, que des de llavors corona el cim. Els dos trams del telecabina van ser construïts per la firma italiana Carlevaro i per a la gestió i construcció del nou enclavament esportiu l'any 1951 es va fundar l'empresa Rigat SA. Amb els anys, els dos trams del telecabina van ser sotmesos a diferents transformacions: el telecabina del puig d'Alp va ser transformat en televent l'any 1975 i en telecadira al voltant de 1979, i el telecabina de la Tosa va convertir-se en telecadira l'any 1976.

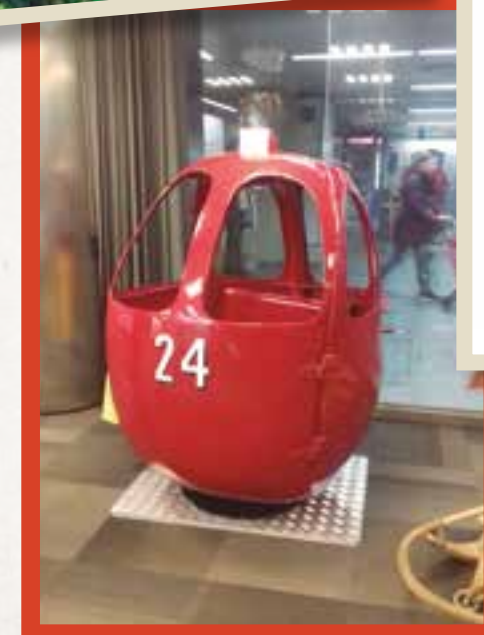
Una de les cabines
circulant pel primer
tram del telecabina.
Arxiu FGC (1965).

El refugi del Niu de l'Àliga i l'estació
superior del telecabina a la Tosa.
Arxiu FGC (c2000).

Inauguració del telecabina de
La Molina al diari La Vanguardia.
Arxiu Salmerón (1955).

Un dels vehicles de l'antic telecabina
ha estat conservat per FGC.
Foto Joan C. Salmerón (2018).

Arribada de les noves cabines del telecabina de La Molina. Arxiu FGC (1999).

ALP 2.500 I EL TELECABINA DE LA MOLINA

Els telecadires del Puig i la Tosa van funcionar fins a l'any 1994 quan, ja sota la gestió pública d'FGC, es va fer palesa l'obsolescència d'unes maquinàries i instal·lacions que feia dècades que funcionaven. Tanmateix, de seguida es va començar a projectar la construcció de noves instal·lacions que donessin accés mecànic a la Tosa. Aquests plans van estar acompanyats de la necessitat d'ampliar el domini esquiable de l'estació per poder competir amb les principals estacions d'esquí europees. Aquest objectiu va motivar la redacció dels primers acords entre La Molina i la veïna estació d'esquí de Masella, situada al vessant nord-oest de la Tosa. Així va néixer una nova marca comuna, l'anomenada Alp 2.500.

Estació inferior del telecabina de La Molina durant els seus primers dies de funcionament. Arxiu FGC (1999).

El telecabina de La Molina arriba fins a les proximitats del Puig d'Alp. Arxiu FGC (2009).

El telecabina de La Molina va permetre connectar amb la veïna estació de Masella. Arxiu FGC (2000).

El projecte va materialitzar-se l'any 1999 amb l'entrada en servei del nou telecabina de La Molina, que ascendeix fins al puig d'Alp, i que des de llavors permet als usuaris del telecabina descendir tant per les pistes de La Molina com de Masella.

El telecabina de La Molina va ser construït per les firmes austríaques Doppelmayr i Gangloff. La instal·lació va ser inaugurada el 30 de desembre de 1999, encara que es trobava en funcionament des del dia 24. Es tracta d'un telecabina desembragable que, inicialment, disposava de 56 cabines de vuit places. La línia, de 2.800 m de longitud, salva un desnivell de 685 m, entre les cotes 1.655 i 2.340.

El telecabina de La Molina va permetre ampliar l'oferta d'activitats durant tot l'any. Foto Joan C. Salmerón (2017).

Inici de les obres en l'estació superior del telecabina de La Molina. Foto Daniel Busquets (2019).

Muntatge de les pilones al llarg del recorregut. Foto Daniel Busquets (2019).

Treballs d'estesa del cable. Foto Daniel Busquets (2019).

EL NOU TELECABINA CADÍ-MOIXERÓ

Després de l'entrada en servei del telecabina de La Molina, va continuar la planificació per tornar a arribar fins al cim de la Tosa. D'aquesta manera, Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya va encarregar la redacció dels primers projectes i estudis de viabilitat per a la construcció del segon tram del telecabina l'any 2009. El pas definitiu es va donar un any després, el 2010, amb l'aprovació del Pla especial urbanístic del telecabina de la Tosa i el projecte constructiu. Així, el mateix any 2010 es van dur a terme els primers treballs preliminars amb els moviments de terres a les estacions inferior i superior i els aixecaments topogràfics i geològics.

Paral·lelament, l'any 2012 es va avançar l'adquisició de les 22 cabines extres necessàries per a la futura ampliació del servei. En tot cas, l'adjudicació definitiva de les obres va arribar durant l'estiu de 2018, moment en què es van intensificar els treballs de construcció. La complexitat del terreny va fer necessari l'ús d'un helicòpter de grans dimensions per a la instal·lació de les nou pilones que conformen la línia. Un any després, l'estiu de 2019, es van enllestir les estacions, es va estendre el cable i les instal·lacions elèctriques i es va procedir a la connexió de la línia amb el telecabina de La Molina.

Les pilones del nou telecabina van ser transportades en helicòpter. Foto Daniel Busquets (2018).

Obres de construcció de l'estació inferior del nou telecabina. Foto Joan C. Salmerón (2019).

*El període de proves del nou telecabina Cadí-Moixeró ha inclòs simulacions en totes les circumstàncies.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

Gràcies al nou telecabina Cadí-Moixeró és possible tornar a coronar la Tosa mecànicament des del vessant nord-est de la muntanya alhora que es millora l'accés al Parc Natural del Cadí-Moixeró, del qual rep el nom. Aquesta instal·lació ha estat construïda per la mateixa Doppelmayr, constructora del telecabina de La Molina.

El nou perllongament superarà un desnivell de 181 m, entre les cotes 2.344 i 2.520, amb una longitud de 981 m. L'estació inferior s'ha construït com un afegit a l'estació superior del primer telecabina, a la qual s'han incorporat les vies de transferència que enllacen ambdós sistemes. El nou traçat s'estructura al llarg de nou pilones amb un pendent mitjà del 18 % per on discorre un cable de 50 mm de diàmetre. A l'estació superior es troba la maquinària de tracció, que inclou un motor de 277 kW i un volant motriu de 5,20 m de diàmetre. El servei estarà prestat per 22 cabines de vuit places que, amb les 56 cabines necessàries per al servei del telecabina de La Molina, sumen un total de 78 cabines per al servei conjunt. A aquestes s'afegeix una segona cabina de servei (ja existent al primer tram) que servirà per al manteniment de la instal·lació i per al transport de les mercaderies necessàries per al refugi restaurant.

*La construcció del telecabina fins a la Tosa ha suposat l'adquisició de 22 noves cabines.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*Finalització de les obres de l'estació superior a la Tosa.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*El nou telecabina també disposa d'una cabina de servei i per a mercaderies.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*Darreres proves de funcionament del nou telecabina fins a la Tosa.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*L'estació inferior del nou telecabina del Cadí-Moixeró.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

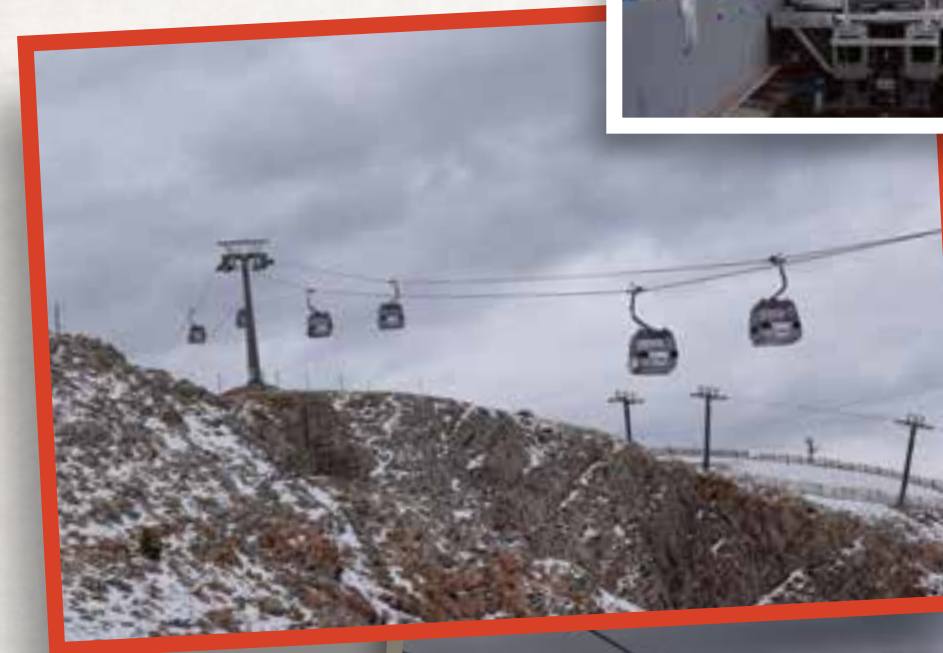
La finalització de les obres de construcció del nou tram del telecabina fins a la Tosa, durant l'estiu de 2019, va permetre iniciar la fase de proves de càrrega per confirmar els paràmetres tècnics i de seguretat de la instal·lació i es va engegar el procés formatiu del personal. D'aquesta manera, el nou telecabina Cadí-Moixeró està llest per

a l'entrada en funcionament amb l'obertura de la temporada d'hivern 2019-2020. La posada en servei d'aquesta instal·lació permet tornar a disposar plenament del vessant nord-est de la muntanya de la Tosa, alhora que es milloren les comunicacions amb la veïna estació de Masella i augmenta així l'oferta esportiva del domini de La Molina i Masella. Amb aquesta obra, a més, es potencia l'atractiu turístic de La Molina durant tot l'any més enllà de la tradicional estacionalitat hivernal de les estacions d'esquí. També es consolida el refugi del Niu de l'Àliga com a espai de referència en la valorització de la natura i es millora l'accessibilitat de les instal·lacions per a persones amb mobilitat reduïda.

*Traçat del nou telecabina en la seva part inferior.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*La maquinària del nou telecabina es troba a l'estació superior.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*Traçat del telecabina del Cadí-Moixeró en la part superior.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

*Estació superior del telecabina a la Tosa.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

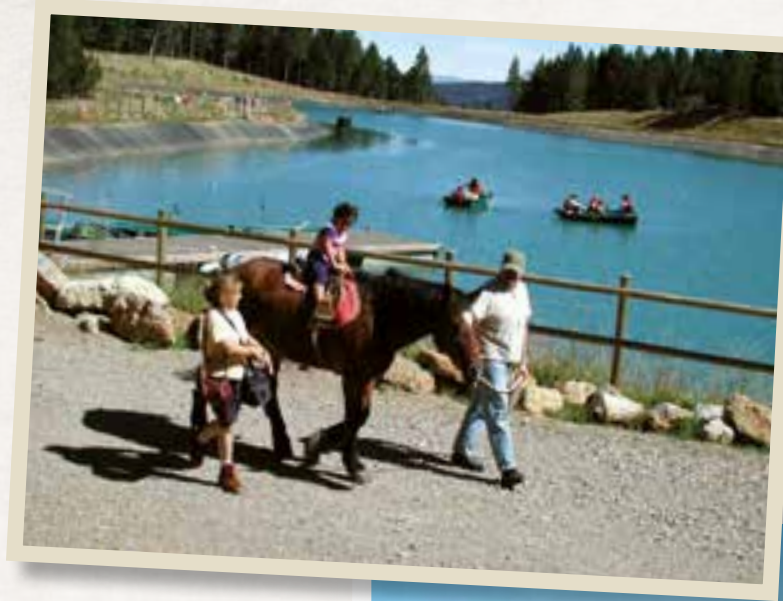

LA MOLINA, UNA ESTACIÓ DE MUNTANYA SOSTENIBLE

Amb les darreres actuacions i l'evolució de la gestió del espais turístics que FGC està adoptant a les diverses estacions de muntanya que gestiona arreu del Pirineu català, La Molina ha esdevingut un centre esportiu i d'oci natural cada cop més sostenible. Els valors principals que impulsen aquest estil de gestió són el compromís amb el territori i l'oferta completa d'activitats els 365 dies de l'any, més enllà de la tradicional pràctica de l'esquí. Per exemple, la digitalització de les estacions permet millorar l'experiència del client perquè redueix les cues i els temps d'espera, i afavoreix la seva fidelització amb els productes contractats. De la mateixa manera, l'ús de nous softwares que, a partir d'un aixecament topogràfic del terreny i la geolocalització, permeten una gestió més eficaç i acurada del territori, reduint els costos de manteniment i augmentant la seguretat de les pistes.

Per la seva banda, l'entrada en servei del nou telecabina Cadí-Moixeró intensifica encara més el paper de l'estació de La Molina com a porta d'entrada al Parc Natural del mateix nom, un dels més gran de Catalunya, posant en valor el seu atractiu com a espai d'esbarjo, esport i relax. També millora la connexió amb la veïna estació de Masella, ampliant el domini esquiable fins als 145 quilòmetres, la qual cosa situa la marca La Molina+Masella com al 56è millor domini del món i la ratifica com l'estació de referència del nord i el sud dels Pirineus, a 150 quilòmetres de Barcelona i a 20 de Puigcerdà.

*La Tosa pren importància com un excel·lent mirador sobre el Parc Natural Cadí-Moixeró i la Catalunya Central.
Foto Joan C. Salmerón (2019).*

Les activitats d'estiu que es desenvolupen als voltants del llac. Arxiu FGC.

*El telecabina Cadí-Moixeró permet realitzar diferents rutes amb bicicleta de muntanya.
Arxiu FGC.*

La Molina és una estació referent dels esports d'hivern. Arxiu FGC.

PRESENT I FUTUR DE LA MOLINA

L'ampliació del telecabina de La Molina s'engloba dins d'un procés més ampli de millora de l'accés al domini esquiable que inclou la construcció del nou telecadira El Llac, que ascendeix fins al coll de Pal, i la instal·lació de nous canons de neu, cada cop més sostenibles.

A curt i mitjà termini, l'estratègia empresarial del Grup FGC està encapçalada per l'Agenda Estratègica 10/30, un conjunt d'actuacions i línies d'acció que s'estructuren en deu eixos bàsics que s'han d'implementar abans de l'any 2030. Totes aquestes accions, que busquen combatre el canvi climàtic i millorar la sostenibilitat de les infraestructures, encaminen La Molina i els Pirineus cap a l'objectiu de ser escollits com a seu dels Jocs Olímpics d'Hivern de 2030.

Així, actualment, l'esperit de modernització i renovació constant que ha caracteritzat La Molina des del seu naixement l'ha convertit en l'estació de referència dins dels esports d'hivern i l'existència de diversos clubs i escoles d'esquí que promocionen la pràctica esportiva des d'edats ben primerenques ha motivat l'organització de múltiples competicions per a totes les edats. A més, l'estació d'esquí de La Molina és un dels principals motors econòmics i socials de la Cerdanya, el Ripollès i el Berguedà, sense el qual no podríem entendre avui el desenvolupament cultural i turístic d'aquestes zones.

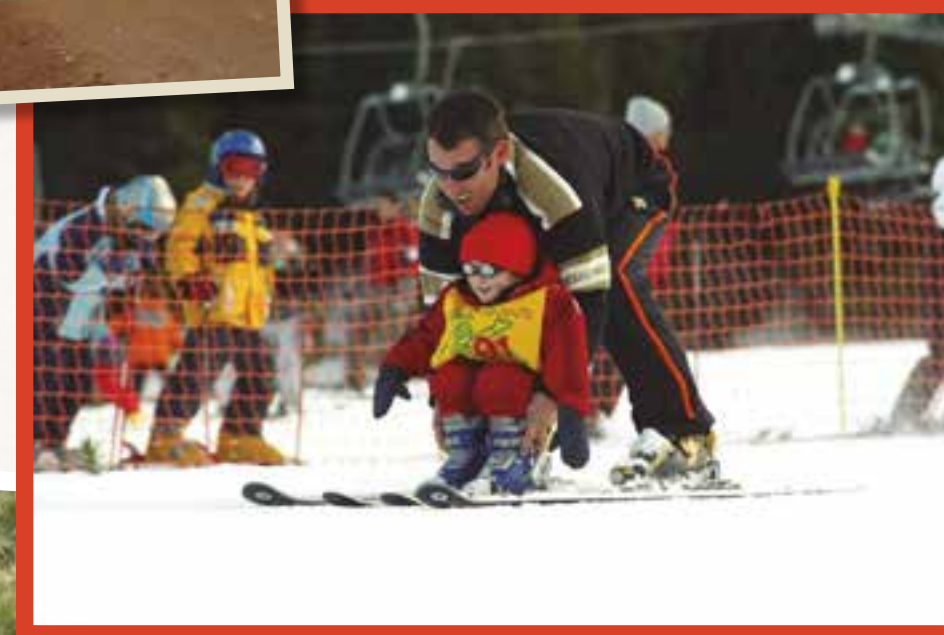

La Molina alberga activitats esportives tot l'any. Arxiu FGC (2000).

Construcció del nou telecadira El Llac. Foto Joan C. Salmerón (2019).

La Molina creix en consonància a l'espai natural que l'envolta. Foto Joan C. Salmerón (2019).

Cada any nens i joves aprenen a esquiar a La Molina. Arxiu FGC.

**Generalitat
de Catalunya**

FGC

**Ferrocarrils
de la Generalitat
de Catalunya**